

Čínské uvítání v Tibetu

Od pohledu přísný celník, asi 45letý drsně se tvářící muž, prohlásil, že chce vidět všechny knihy, které s sebou máme. Vyndali jsme tedy obsah našich batohů. Nemělo cenu nic zapírat nebo schovávat. Riskovali bychom přinejmenším odepření vstupu do země. Avšak zatímco Čapkův Krakatit a Dostojevský ho nijak nezaujali, náš knižní průvodce po Číně ho zajímal převelice. „Toto zabavujeme,“ prohlásil po chvíli nekompromisně. Polilo mě horko. Nejenže takovýto průvodce stojí okolo 800 Kč, ale hlavně bez něj jsme v Číně ztraceni. Nebudeme mít žádné informace o dopravě, ubytování a zajímavostech. Navíc, jak se zde bez průvodce domluvíme? „Hlavně klid a snaž se na to jít diplomaticky,“ říkal jsem si sám k sobě. S velkou pokorou a s malým úklonem jsem se mu tedy přes naši tlumočníci snažil vysvětlit, že jsme obyčejní turisté, kteří chtějí v této nádherné zemi pouze cestovat a nemají v úmyslu zde provádět jakoukoli politickou agitaci.

V tu chvíli jsem se dozvěděl jádro problému. V úvodních kapitolách o geografii a historii Číny a poté na začátku každé podkapitoly našeho průvodce je malá mapa Číny, ovšem bez Tchaj-wanu. O něm byla vydána zvláštní edice. Podle tohoto celníka bychom tedy pravděpodobně mohli Tibeťanům ukazovat zahraničního průvodce o Číně, na kterém není zakreslen Tchaj-wan. Oni by si, podle něho, pak asi mohli myslet, že když to šedesát let prochází Tchaj-wanu (být mimo Čínu), tak by jim to mohlo projít také. Zajímavá úvaha.

„Co teď?“ rychle mi šrotovalo hlavou. „Tak všechny mapky z průvodce vystříháme,“ navrhla Andy. Dostali jsme tedy nůžky, sedli si na bobek ke zdi a poctivě vystřihovali všechny mapky ve svém průvodci. „Jak ponižující! Hrůza!“ říkal jsem si. Tento druh průvodce, to je něco jako cestovatelská bible a my tu teď sedíme a pod přísným dohledem čínského hraničního úředníka a kolem procházejících Číňanů v něm vystřihujeme mapy. Vítejte v komunistické Číně!

Cesta tibetskou náhorní plošinou

Oč negativněji proběhlo přivítání čínskými autoritami, o to pozitivněji jsme byli uvítáni naši tibetskou průvodkyní Tomou a dvěma řidiči. Každý dostal bílou tibetskou šálu. Nasedli jsme do auta a vyrazili. My s Andy jsme měli štěstí, byli jsme v autě s Tomou a prvním řidičem, zatímco naši další 3 společníci jeli v autě s druhým řidičem. Mohli jsme se tak během následujících dní po cestě kdykoli na cokoli zeptat (vlastně ne úplně na cokoli).

Co překvapí asi každého návštěvníka Tibetu, je perfektní asfaltová silnice vedoucí od nepálských hranic až do hlavního města, Lhasy. Naše džípy tak vlastně vůbec nebyly potřeba. Oficiálně se této cestě spojující Nepál s Čínou říká „silnice přátelství“.

Pomalou stoupáme nekonečnými serpentinami vysekanými přímo ve skále nad hlubokými propastmi a nezbývá nám než smeknout nad stavitelským uměním čínských inženýrů a dělníků. Se stoupající výškou se ochlazuje a já si při pohledu na místní vysoké hory plně uvědomuji situaci. Jsme v Tibetu! Neuvěřitelné! Když jsem asi v patnácti četl knihy od rakouského horolezce Heinricha Harrera „Sedm let v Tibetu“ a „Návrat do Tibetu“, nikdy bych si nepomyslel, že se sem někdy podívám. Ani později, když jsem asi v osmnácti spoluorganizoval petici proti okupaci Tibetu, by mě to také nenapadlo (tenkrát jsem byl ještě tak naivní, že jsem si myslel, že to něčemu pomůže). Vzpomínám si také, jak se mě jeden pán u nás ve Skuhrově při žádosti o jeho podpis zeptal: „Copak ty, Jirko, víš, jak to tam vypadá?“ Tenkrát jsem to nevěděl, ale teď to tu vše na vlastní oči uvidím. Ano je to tak. Jsme opravdu v Tibetu!

Plné tři dny jsme jeli do naší první velké zastávky, města Shigatse. Cesta vedla přes nekonečná údolí, náhorní planiny a tři více než 5200 m vysoké průsmyky. Ne nadarmo se Tibetu říká „Střecha světa“. Nejvyšší průsmyk měřil 5248 m. Nečekejte ale nějaký prudký průsmyk alpského typu. Prostě takový oblý kopeček, zkrátka nic, co by naznačovalo tuto ohromnou nadmořskou výšku. Dosud jsme se dostali do maximální výšky 4655 m. Bylo to v roce 2006 na Pamíru v Tádžikistánu. Musím se však přiznat, že stejně jako nyní jsme tam vyjeli autem.

Každopádně výška 5200 m je již znát. Asi je to zapříčiněno tím, že tato cesta v Tibetu často klesá a hned zase stoupá. Během několika hodin jsme vystoupali třeba o tisíc metrů, abychom zase během chvilky o patnáct set metrů klesli. Změny výšky byly rychlé a představovaly velkou zátěž pro organismus. Postupně se u nás začaly projevovat příznaky horské nemoci, jako je bolest hlavy, celková únava a krvácení z nosu.

Nezapomenutelným zážitkem bylo setkání s místními tibetskými dětmi. Opálené a větrem ošlehané tváře malých Tibetánků jsou vděčnými objekty fotografa. Překvapily nás jejich oboustranně dřevěné kalhoty. Ty mají jak vepředu, tak vzadu velkou díru. Nenosí sice pleny, ale mohou tak vykonat potřebu skoro kdykoli. Vzhledem k tomu, že si pořád hrají na prašné zemi, v tom ale vidíme problém z hlediska hygieny. Jak jsme však později zjistili ve vlastní Číně, v celé této zemi se jedná o běžnou věc.

„**M**ount Everest!“ zvolala Toma a ukázala na nevelký vrchol tyčící se v dáli. A opravdu, byl to on! Viděli jsme ho jen chvíli, když se odkryly mraky, ale přece jen to byl Mt. Everest, to se nepoštěstí každý den. Pravda, vypadal jinak, než ho znám z fotografií. Dívali jsme se na něj totiž ze severu ze vzdálenosti asi sto km a navíc z výšky okolo 4500 m, takže nám ani zase tak veliký nepřipadal.